

VELKOMMEN TIL SPORET VED MOGENSTRUP, KARUP Å

Velkommen til Sporet ved Mogenstrup, Karup Å som blev etableret i 2010, og udvidet med et skolespor i 2014 med hjælp fra 6. og 7. klasse på Hjelm Hede Friskole. Sporene er henholdsvis ca. 5,5 km og 1,5 km og er markerede med gule og røde pile. Der er parkeringsmuligheder ved Hjelm Hede Friskole på Ole Jensens Vej, samt ved Aktivitetsområdet i Mogenstrup. Turen kan startes herfra eller ved lystfiskerbroen ved Karup Å. God tur!

1 AKTIVITETSOMRÅDE

Aktivitetsområdet er offentligt åbent og består af bl.a. en sportsplads med håndbold- og fodboldmål. Der kan cykles 'trial', motioneres på træstammer og spilles beachvolley. For de mindre børn er der cykelbaner, sandkasser, gynger og der kan spilles hockey, badminton og basket. I bålhytten kan der laves bålmad og spises madpakker. Der er adgang til toilet i kælderens under skolen.

2 KARUP Å

Her ved engene langs åen findes mange spændende og sjældne fugle. Åen fungerer som en trækrute for fuglene, der bruger den som en slags vejviser. På engene kan man se engpibe, isflugl, gøg, sanglærke, hørsegøg, mudderklire og engsnarre. Sommeren igennem – ikke mindst i forsommeren – er engene et sandt blomsterflor, hvor man bl.a. kan finde engkappeleje, majgøgeurt, trævlekrone, engkarse, engnellikerod, vandranunkel og visse steder eksemplarer af den flotte kattehale og engblomme.

3 "Æ LINDE" - DET GAMLE ÅLEJE

Ifølge et gammelt sagn, druknede tre førstefødte drenge fra området på åen. Drengene var på åsejlads, hvor de var hoppet ud af båden og landet i sugesand, som de druknede i. Sugensand opstår når sandet bliver så vandmættet, at det mister sin bæreevne. Dette kan f.eks. ske i åens sving, hvor der dannes indsøer. Den ældre generation har lært, at de ikke må gå ind mellem rørskærene, da jorden er sumpet.

4 JEPPE AAKJÆR STENEN

Hvis man kigger over åen mod øst, kan man se Jeppe

Aakjærs barndomshjem. Her er han opvokset, og han har brugt mange timer ved Karup Å. I hans tekster kan man ofte finde beskrivelser af natur- og dyrelivet ved åen. Til minde om hans forældres død i 1908, satte han en mindesten, som står i nærheden af hans barndomshjem.

5 ANDELSMEJERIET 1888-1970

Mod sydøst ligger Trevad Bro, som blev opført i 1880'erne. Broen blev bindeled mellem sognene Vridsted og Trandum. Trevad Mejeri var dengang egnens stolthed og Trevad var et knudepunkt med bl.a. mejeri, smedje og flere gårde.

6 TRANDUM KIRKE

Den gamle middelalderkirke i Trandum blev revet ned i 1554, og sognet blev lagt til Sevel sogn. Det var herremanden Iver Juel, der ikke ønskede at vedligeholde to kirker, som ellers havde været samlingspunkt for bønderne. Bønderne forsøgte flere gange at få sagen genoptaget uden held. De måtte derfor gå den lange vej over heden for at komme til gudstjeneste i Sevel kirke. I sommeren 1891 vendte heldet, og den første grundsten til kirken blev lagt. Trandum kirke blev indviet den 13. december 1891, og kan ses her fra sporet.

7 HISTORIE

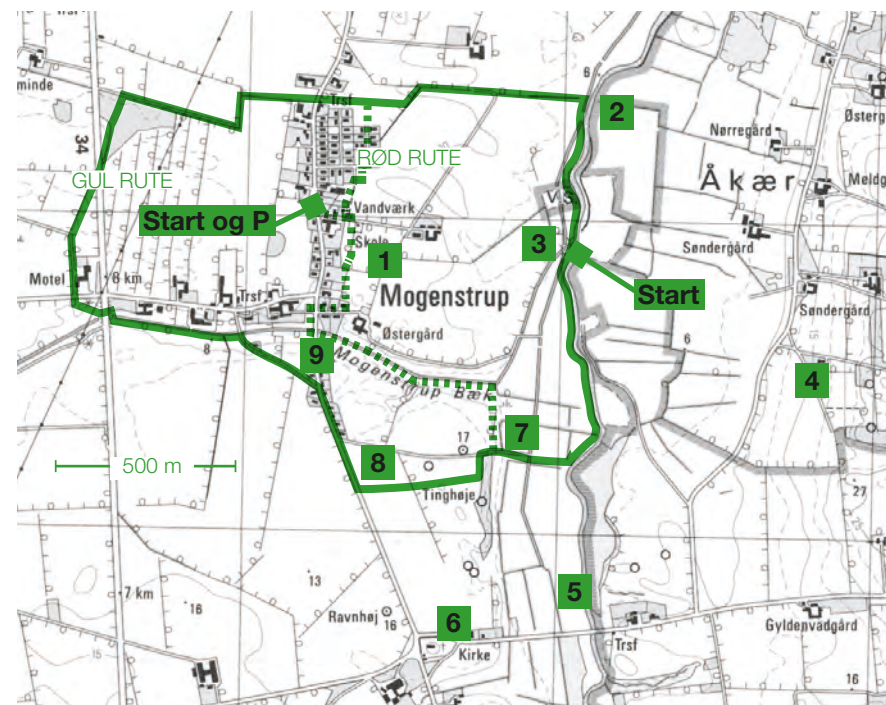
Den 3. september 2009 var der tre lods- ejere på toggerfiskeri ved Trevad ved Karup Å. Med et fik de et gammelt velbe- varetsværd i garnet, der målte 130 cm. Man mener, at det er et landsknægtsværd fra middelalderen.

8 GRAVHØJE OG OLDTIDSVEJEN

Gravhøjene langs ådalen nord for Trandum Kirke indgik engang i en gruppe på i alt 1500 høje, hvoraf mange nu er nedpløjede. De bevarede høje har aldrig været udgravet, så man ved ikke, hvor gamle de er. Sandsynligvis er de opført i den del af bondestenalderen, der kaldes enkeltgravstid (2800-2400 år f.Kr.). Der er gjort fund tilbage til (1000-500 år f.Kr.). Nord for gravhøjene er desuden fundet rester af en boplads, hvilket vidner om, at egnen her har været beboet til alle tider. Ned mod Karup Å ses en kløft, som er en gammel hulvej, der er en del af en oldtidsvej. Kløften svarer til sidste istids hovedopholdslinje. Oprindeligt har der ligget mindst 1500 gravhøje langs opholds- linjen fra vest mod øst, som formentlig har markeret et vejforløb, en oldtidsvej.

9 FRA SUMPET ENG TIL DRÆNET LANDBRUGSJORD

For at dyrke jorden har man været nød til at dræne moser og kær. Mogenstrup bæk er en gravet dræningskanal med vand fra Rønnes Mose via Rønnes Bæk. I Rønnes Mose bor der en eneboer Ingolf, også kaldet Guf. Han

Se efter
den gule folderkasse
– her starter sporet

Ruten er på sporet afmærket med
gule og røde trekanten på pæle

lever primitivt og drikker af vandet i Rønnes bæk, der er rent og af fin kvalitet. Længere henne af sporet passerer en kodrift – en tunnel, der skulle sikre, at landmændenes køer stadig kunne komme på græs ude i mosen efter åbningen Herningvejen, Rute 34, i 1963.

Stednavne Højene i Trandum og omegn viser, at der her lå en tættere oldtidsbebyggelse. Navnet røber, at man på et tidspunkt har fundet en høvdingegård, et "Heim", efter norsk Trondheim, (oprindeligt Trandheimar). Endelsen er senere blevet afsløbet til et "um".

Mogenstrup har sit navn efter en mand ved navn Mogens og hans torp, som betyder en udflytterlandsby – en landsby eller bebyggelse, der er flyttet væk fra en ældre landsby.

DYRELIVET PÅ SPORET

Havørred

I Karup Å er vi stolte over, at der findes en af de flotteste og største havørred i verden. Den største ørred, der hidtil er set i Karup Å, vejede over 16 kg. Jeppe Aakjær skr ev ellers så flot i sangen: "Der dukker af disen en fædrene jord" at:" Laksen går op mod den strøm", hvilket siden hen har vist sig at være havørreden. Laksen hører ikke hjemme i Karup Å, men det sker at en enkelt laks forvilder sig ind i åen.

Ål

Ålen findes stadig i Karup Å, men der er me e en sjældenhed. Den er en truet dyreart og har fle e steder fredningstider, dog endnu ikke her i åen.

Odderen

Da Karup Å fle e steder er uforstyrret og utilgængelig, er der gode lev- evilkår for den sjældne og sky odder. Den kræver et varieret landskab og meget plads. Karup Å er et af de steder i Danmark, hvor der lever en fast bestand af oddere.

KORTSIGNATURER - RUTEKORT

	Levende hegn		Jorddige
	Skrænt		Sti
	Jernbane		Markvej
	Vej		Rød rute
	Gul rute		

4 Henvisning til forklaring

Sporet ved Mogenstrup, Karup å ligger ved Mogenstrup, ca. 12 km Syd for Skive. Kør fra Skive af Rute 34, Herningvejen.. Den grønne firkant viser udsnit svarende til rutekortet på indersiderne. GPS-koodinator til det sydlige startpunkt: 56.46632°, 8.97183°.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Du er gæst på lodsejer nes private ejendomme, der har åbnet sporet for færdsel til fods. Sporet kan delvis være trampestier og derfor kan årsti - den og planternes vækst påvirke passagen. Barnevogne er kun tilrådelige på dele af strækningen, stykket langs Mogenstrup bæk er ikke egnet til hjul. Hunde skal føes i snor. Der kan forekomme løsgående kreaturer fle e steder.

FOR MERE INFORMATION

Se Mogenstrups hjemmeside:
www.mogenstrup.dk

Projekt „Spor i Landskabet“ åbner markerede spor i hele landet.

Projektet har følgende samarbejdspartnere:
Danmarks Jægerforbund · Danmarks Naturfredningsforening
Dansk Skovforening · Friluftsrådet · Kommunernes Landsfor.
Landbrug & Fødevarer · Landdistrikternes Fællesråd · Naturstyrelsen
Støttet af Nordea-fonden og Miljøministeriet.
Støttet med tilskud fra Friluftsrådet

Tekst: Øster sogns beboerforening · Tegninger: Michael Petersen

Yderligere oplysninger om „Spor i Landskabet“ fås hos:
Landbrug & Fødevarer, Axeltorv 3, 1609 København V
E-mail: spor@lf.dk

WWW.SPOR.DK

Sporet ved Mogenstrup, Karup Å

